

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Nona. Titulus multiplex celeberrimi Cantici Deiparæ Mariæ aperitur; ac mira eius super omnia Cantica dignitas, & excellentia ex multiplici capite demonstratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

HOMILIA IX.

Titulus multiplex celeberrimi Cantici
Deiparæ Mariæ aperitur: ac mira e-
ius super omnia cantica dignitas, &
excellentiâ ex multiplici capite de-
monstratur.

Cic. lib. 1. de
divinat.
Plin. lib. 28.
natur. hist.

Sen. lib. de
vita beata.

Paul. in epit.
Fest. Pom.

VPREMVS eloquen-
tiæ parens Cicero, nec-
non & Plinius, rerum
nō solum naturalium,
sed historicarum dili-
gentissimus inuestiga-
tor, commemorant, so-
litum olim fuisse, vt cum Romani ad tē-
plum conuenirent, victimas, & sacrificia
Diis suis immolaturi præconem quem-
dam alta voce inducerent dicentem: faue-
te linguis: quæ verba non eodem modo ex-
plicant interpretes. nam Seneca lib. de vi-
ta beata putat; per illa auditoribus silen-
tium indici, ac si dixisset: Loquaces com-
pescite linguas. at Paulus in Epitome Fe-
sti Pompei è contra existimat, bona ver-
ba facere, non silentium ibi postulari. Ego
verò in præsentiarum vtrumque mihi ap-
pime necessarium iudico, silentiam qui-
dem, vt magnalia, quæ de cantico Virgi-
nis prædicare gestio, attentius audiantur;
verba etiam, vt linguis ad Dominum o-
rantibus non solum humanis, sed Ange-
licis grauius hoc argumentum in
Deiparæ Virgibis gloriam, dignè prose-
qui valeam. Excellentiam igitur huius sa-
cti Cantici super reliqua omnia ostensu-
rus, ex multiplici capite illam vos aucu-
pati posse aperiam. Primo (vt nec mini-
mum apicem omittamus) ex præstantia
tituli illius, singularem eius præminen-
tiam auspicabimur. Plerique hunc com-
munem titulum ei apponunt. *Canticum
Virginis*: alij: *Carmen Triumphale Mariæ*, alij:

Virgineum epithalamium: alij, *dulcissimum* &
que eruditissimum Mariæ canticum: alij, *insig-
nis*, & *memorabilis*. *S. Virginis concentus*:
alij, *Divinum*, & *excellentissimum Mariæ cā-
ticum*: alij, *carmen sanctissimum*, & *diuinum
encomium Mariæ*: alij, *compendium diuinorum
sacramentorum*: alij, *Catholica* & *humilis
professio Mariæ*: alij, *Symbolum Marianum*:
alij, *Euangelica doctrina Mariæ*: alij, *Cate-
chismus perfectorum*: alij, *suavis armonia Dei-
paræ*: alij, *Mariana Cithara perfectissime tem-
perata*. Origenes hunc titulum inscripsit:
Vaticinium virginalis. Cancellarius Pari-
sien-
sibus: *Psalterium decachordum*. Canisius:
primus noui testamenti Hymnus: Multiplex
certè hic titulus non solum huius Mariæ
cantici super reliqua excellentiam o-
stentat, cum nullum aliud his honorificis
cognomentis cohonestari possit, sed ad
abditissima arcana, quæ in illo latent, de-
te-
genda, securantibus illa viam parat;
nam, vt dixit D. August. super Psal. 33. Si
quis libri titulum recte nouit, facile totius libri
notitiam assequetur.

Secundo ex circumstantia loci excel-
lentia huius Cantici commendatur. ab
alto namque monte super montana, ad quæ
conscēderat, posita Deipara, ecceinit can-
ticum hoc, vt ostenderet super omnia alia
cantica eminere, & quasi ex sublimi illo
loco, velut è cathedra, dicitaret illud Deut.
*Scribite vobis canticum istud, & docete filios
vestros, vt memaria teneant, & ore decantent,
& sit mihi carmen istud pro testimonio inter
filios Israel.*

Tertio excellentiam huius cantici de-
prehendere possumus ex præstantia, & di-
gnitate Auctoris illius, quod sanè non
prætermisit facer Euangelista Lucas, cum
expressis verbis tradat, Mariam huius can-
tici fuisse compositoricem: *Dixit autem
Maria: Magnificat anima mea Dominum. nō
diffiteor reliquorum canticorum Au-
ctores sanctitate fuisse conspicuos, vt ob-
seruauit D. Chrylostomus, nimirū Moy-
sem, Deboraham, Barac, Annam Samuelis
matrem, Maiam Prophetam, Regem Eze-
chiam, Habacuch, necnon tres pueros Ba-
byloii-*

bylonicos: in nouo etiam Testamēto post Christi aduentum duos alios viros, Zachariam, & Simeonem cantica cecinisse nouimus, quorum tamen nemine refragante nota est sanctimonia, & Euangelico eloquio constabilita. Ceterum cum pene in infinitum sanctitas, ac sufficientia Deipara tam ex naturali ingenij acumine, quam ex supernaturali ei infuso lumine illos omnes præcellat, reliquum est canticū hoc quantū est ex præstantia, sufficientia, & dignitate Auctoris) reliqua cantica longa intercedine superare.

Quarto: commune quidem est rebus perfectioribus eminenter continere plures sibi inferiores, vt constat in anima rationali, quæ vegetatiuam, & sensitiuam excellentiori modo continet; necnon etiam in supremo Angelo, qui reliquorum omnium perfectionibus eminentiori quadam ratione præditus est; ac tandem in Deo, qui ob infinitam eius perfectionem necesse est omnia creabilia eminentissime in se continere; excellentia igitur huius Cantici in eo mirifice effulget, quod reliquorum omnium argumenta, tam veteris, quam noui Testamenti singulari, ac diuino artificio comprehendit. Ea enim omnia illum scopum respiciunt, vt pertractent de gratiarum actione, aut de amore inter sponsum, & sponsam, aut de liberatione ab aliquo ingruente malo, aut de instruendis ignorantibus, aut de victoria ab inimicis reportata, aut de hostium oppressione, aut de diuinis laudibus, vel de abditis arcanis referatis, aut tandem de promissionibus diuina liberalitate adimpletis. Graciam olim referebat Deo populus Israeliticus illud coniciens canticum: *Ascendat puteus quem foderunt principes, & parauerunt dices multitudinis in datore legis, & in baculis suis.* Salomon de amore sermonem instituens in persona sponsæ canit: *Osculetur me osculo oris sui.* propter liberationem à morte cecinit Ezechias: *Ego dixi in dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi.* Isaias ob singulare aliud liberationis collatum sibi

beneficium clamauit: *Confitebor tibi Domine, quoniam iratus es mihi, conuersus est furor tuus, & consolatus est me.* Anna ob munera accepta canebat: *Exultauit cor meum in Domino, exaltatum est cor meum in Deo meo.* Moyses ad docendos ignorantes cantauit: *Audite cæli, que loquor, audiat terra verba oris mei.* Debhora propter partam de hostibus victoriam, hoc genere canticum alios ad diuinas laudes inuitabat: *Qui sponte obtulisti de Israel animas vestras ad periculum, benedicite Domino; ego sum, ego sum, que Domino canā, psallā Domino Deo Israel.* propter mirabilem oppressione, & submersione hostium in mari rubro extulit vocē Maria soror Moysis, hilari voce diuinas laudes canens: *Cantemus Domino: gloriose enim magnificatus est, equum, & ascensorem proiecit in mare.* Dauid zelo diuini cultus frequenter diuina præconia promebat: *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia eius.* Zacharias, magno Baptiste parens, ad diuina sacramenta sibi reuelata referenda, quibus plenus erat, in canticum illud erupit: *Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitauit, & fecit redemptionem plebis: ac tandem S. Simeon propter adimpletam sibi diuinam promissionem non visurum se mortem, nisi videret Christum Dominum, velut Cygnus iam moribundus, sonora voce intonuit: Nunc dimittis seruum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace.* Omnia isthæ horum canticorum argumenta, quam artificiosè diuina nostra tympanistria Maria vnico suo cantico concluderit, si nosse, placeat & auscultare. etenim vt Deo gratias ageret, cecinit: *Magnificat anima mea Dominum, vt dilecto sponso congauderet, subiunxit: & exultauit spiritus meus in Deo salutari meo* propter præseruationem autem à multiplici humane conditionis miseria, quam in se humili affectu respiciens agnoscebat, addidit: *quia respexit humilitatem ancille sue, ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, propter ingentia, & inaudita sibi collata beneficia adiecit: Quia fecit mihi magna, qui potens*

1. Reg. 2.

Deut. 32.

Iud. 5.

Exod. 15.

Psal. 117.

Luc. 1.

Luc. 2.

Luc. 2.

potens est, & sanctum nomen eius. ad instructionem verò pusillanimum cōtauit te-
quens carnē: et misericordia eum à progenie
in progenies timentibus eum. propter partas
à Christo de hoste victorias, verba illa pro-
tulit: *Fecit potentiam in brachio suo, dispersit
superbos mente cordis sui propter diuinitas, à
à Deo factam inimicorum oppressionem
& confusionem, dixit: deposuit potentes de
sede, & exaltauit humiles. propter diuinam
liberalitatem, & magnificentiam appo-
suit Esurientes impleuit bonis, & diuites di-
misit inanes.* propter reuelationem, & ma-
gnificationem diuinorum arcanorum, &
præcipue Incarnationis Verbi diuini sic
affata est: *Suscipis Israel puerum suum, recor-
datus misericordie sue.* ac tandem propter
adimpleta diuina promissa vltimum co-
lophonem canticum suo imponens con-
cludit dicens: *Sicut locutus est ad patres no-
stros, Abraham, & semini eius in secula. Ecce
ergo quomodo Marianum canticum reli-
qua omnia eminentiori quadam ratio-
ne contineat. Sed id adhuc magis illud
commendabile reddit, quod si tres pueri
in fornace Babylonis ab igne accenso nō
comburebantur, canit etiam Maria, quod
rubus ardens esset incombustus, virgini-
tatem cum maternitate conferat: cecinit
olim Moyses antiquam legem, quam (vt
dixit D. Petrus) *Neque patres nostri, neque
nos portare potuimus: Maria vero canit pie-
tatem, ac tuauitatem diuinam in omnes
progenies: Anna cecinit partum Samue-
lis, Maria canit virgineum partum Chri-
sti: Ezechias cecinit mortalis sue vitæ
prolongationem, Maria de morte victo-
riam, ac vitæ reparationem modulatur:
cecinit Debora triumphum, quem tulit
populus Israel de hostibus suis, canit Ma-
ria insignem atque gloriosum Christi
triumphum, & victoriam, quam de Ty-
ranis, Dæmone, mundo, carne per mor-
tem reportauit: cecinit Habacuch futu-
rum quem expectabat Messiam, canit Ma-
ria Christum præsentem, quem in ventre
gestat: cecinit Iudith Holofernis capitis
amputationem, canit Maria Diabolici**

capitis contritionē, iuxta illud: *Ipsa conce-
ret caput tuum:* cecinit Isaias humani ge-
neris redemptionem, quam propheticis
oculis iam agnouerat, canit Maria mundi
restorationem per Christum executioni
mandati cœptam: canit Simeon semel in
vltis portans Christum, canit Maria per
nouem menses Verbum Dei incarnatum
vtero suo gestans: cecinit Zacharias, quia
factus est pater Præcursoris, canit Maria,
quia facta est mater Saluatoris.

Quintam excellentiam huius cantici
deprehendo ex mirabilibus prodigiis, ac
portentis, quæ diuinam potentiam, sa-
pientiam, & bonitatem mirifice com-
mendant. Pro quo obseruandum est, de-
cem cæcaminibus, seu versiculis contate
præsens canticum, vt verbis Regij vatis
respondeat dicentis: *Deus canticum nouum
cantabo tibi, in psalterio decachordo psallā tibi:*
in hoc ergo Mariano decachordo decem
Dei magna mirabilia, virgineo ore præ-
dicantur, vt eo solo nomine primum, ac
principem locum inter omnia cantica
merito sibi vindicet. In primo versu su-
premam Dei potestatem, ac eminentissi-
mum iure creationis dominium canit,
vocans illum per anthonomasiā, Do-
minum. *Magnificat anima mea Dominum.* Lat. I.
In secundo, ineffabile redemptionis be-
neficium exprimit: *exaltauit spiritus meus
in Deo salutari meo.* in tertio, elementiam,
qua humanæ conditionis miseriam respici-
cit, & respiciendo subleuat: *quia respexit
humilitatem ancille sue.* in quarto, magni-
tudinem diuinorum operum ponit: *quia
fecit mihi magna, qui potens est.* in quinto,
tempus diuinæ misericordie cum mun-
do aduenisse ostendit: *Et misericordia eius
à progenie in progenies, timentibus eum.* in
sexto, rectitudinem diuinæ iustitiæ com-
memorat: *Fecit potentiam in brachio suo, di-
persit superbos mente cordis sui.* in septimo,
brachium diuinæ potentie demonstrat:
*Deposuit potentes de sede, & exaltauit humi-
les.* in octauo misericordiam erga iustos,
& iustitiam erga peccatores a Deo exer-
cendam: *Esurientes impleuit bonis, & diuites
dimisit*

AR. 15.

dimisit inanes. in nono, omnia signa, figuras, oracula, vaticinia, atque scripturas de susceptione carnis à Verbo, Laponico stylo, tangit: *Suscepit Israel puerum suum; recordatus misericordiae suae.* in decimo, ac postremo, consummationem omnium suorum verborum ponit, ac Dei fidelitatem in adimplendis promissis pleno ore dicens: *Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham, & semini eius in saecula.* quem veticulum merito Deipara ultimo loco apposuit tanquam complementum, & summam aliorum multorum.

si enim prophetarum eloquia consulamus, singulos verius praedixisse reperimus. canit primo loco Virgo: *Magnificat anima mea Dominum.* Achior ad Iudith dixerat: *In omni gente, quae audierit nomen tuum, magnificabitur super te Deus Israel.* Canit Matia: *Exultavit spiritus meus: cecinerat Maria: Germinans germinabit, & exultabit letabunda & laudans: gloria libani data est ei.* Canit, *Quia respexit humilitatem ancillae suae: at fecunda Lia in huius figuram dixerat: Fecit Dominus humilitatem meam, nunc amabit me vir meus.* Canit, *Quia fecit mihi magna, qui potens est, id sane praenuntiaverat David: Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus, necnon & Salomon: Sapientia edificavit sibi domum, excidit columnas septem.* Canit, *Et misericordia eius à progenie in progenies, quod & regius vates praecinerat: Misericordia tua Domine plena est terra.* Canit, *Fecit potentiam in brachio suo: sed ab his nihil abhorrent verba Davidis: In manu tua Domine virtus, & potentia.* Canit, *Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles, quod & praenoverat Salomon dicens: Sedes divitum superbiorum destruxit Deus, & sedere fecit mites pro eis.* Canit, *Esurientes implevit bonis, & divites dimisit inanes, quibus per similia iam tradiderat idem Salomon, dum dixit: Iustus comedit, & implebit animam suam, venter autem impiorum insatiabilis.* Canit, *Suscepit Israel puerum suum, quod & Deus Abraham dixerat: In semine tuo benedicentur omnes gentes.* Vaticinatufq; fuerat Isaias: *Ecce servus*

meus suscipiam eum, electus meus, complacuit sibi in illo anima mea. Canit postremo: *Sicut locutus est ad patres nostros, ut omnia, quae antea commemoraverat, in scripturis praemonstrata indicaret, quod etiam Iudith praenuntiaverat, cum dixit: Et in me Iud. 18. ancilla sua adimplevit misericordiam suam, quam promisit domui Israel.*

Sexto colligo excellentiam huius Marianae epithalamij ex eo, quod novissimum omnium sit. Solent quidem inter musicos ceteris paribus plures aeternari nove, quàm antiquae cantiones, novissimas autem omnium constat eas fuisse, quas cecinerunt Maria, Zacharias, & Simeon; inter has verò primas fere canticum: *Magnificat, quia cum novum fecerat Dominus super terram, mulier circumdabit virum,* plures quidem quàm in reliquis inaudita novitates in illud simul confluxere. nam quae concinit, mater est Virgo, Deum & hominem ventre gestans, & quem coeli caelorum capere non poterant, ipsa suo utero concluserat. Deinde nova mysteria referabat, novo, & inaudito amoris, humilitatis, & religionis affectu, illa manifestat, Verbi scilicet divini incarnationem, eiusdem natiuitatem, gratiae eius collationem, peccatorum remissionem, inferni deustationem, ac caelestis beatitudinis consequutionem. quid ergo mirum, si David tot nova in hoc Mariano cantico commemorari praevidens in spiritu dixerit: *Cantate Domino canticum novum, cantate Domino omnis terra?*

Licet autem canticum hoc novum sit, antiquae tamen, ac vetustissima illius praecesserunt umbrae, & figurae: nam olim Maria soror Moysis ob demersum in mari rubro Pharaonem prima in gratiarum actionem dulce cecinit canticum. Debora propter occisum Sisaram, cuius tempora clavo terebrauerat, eo quod populum Dei affligeret, canticum ad divinas laudes decantandas composuit; Anna mater Samuelis simile aliud cecinit, ob felicem partum caelitus sibi datum: haec omnia cantica quid quæso aptius adumbrabunt, quàm

Eccc

quàm

quàm canticū Mariæ, quæ caput non Ho-
lofernis præcidit, aut Silarâ confodit, sed
antiqui serpentis contriuit, & quæ futu-
ra erat, vt nō partū puri hominis, vt An-
na, sed Dei pariter, & hominis, diuino spi-
ritu affante, suauissima suæ vocis melo-
dia cantaret. Vt autē aperte innotescat,
quàm egregiè canticū illud Annæ Maria-
nū hoc canticum præcipue adumbrarit,
obseruare oportet, quod illa cecinit: *Ex-
ultauit cor meum in Domino: Maria, & exulta-
uit spiritus meus in Deo saluatore meo*; illa ce-
cinit: *Arctus fortium superatus est, & infirmi
accinti sunt robore, Maria intonat: Deposuit
potentes de sede, & exaltauit humiles*; illa
cecinit: *Repleti prius pro panib; se locauerunt,
& famelici saturati sunt: Maria: Esurientes
impleuit bonis, & diuites dimisit inanes*; tãdē
si Anna dixit: *exaltauit cornu Christi suæcū-
dē ferē senū reddūt illa Maria verba: Fecit
potentiā in brachio suo, & exaltauit humiles.*

Ibid.

Luc. 1.

1. Reg. 2.

Luc. 1.

1. Reg. 2.

Luc. 1.

D. Bern. D.

Tho. et Rup.

Canticorum.

Orig. hom. 1.

sup. Cant.

Cant. 1.

Ibid.

Cant. 2.

Maria, vtero suo tamquā in thalamo spō-
sum deferente, refert Euāgelista, quod abiit *Luc. 1.*
in montana cum festinatione: ibi quærebāt
sponsa in lectulo sponsum: *In lectulo meo* *Cant. 3.*
quæsiui eū, & non inueni, hic virgineo Ma-
riæ ventre clauditur, & a Ioanne, & Eliza-
beth inuenitur: ibi desiderabat sponsa
Christum iam natum videre: *Quis mihi* *Cant. 8.*
det se fratrem meū, sugiem vbera matris meæ,
vt inueniam te foris, et deosculer te hic adest
iā conceptus, & post paucos mēses nasci-
turus, & vberē de cælo pleno lactandus.

Octauo: si verum est tantō suauiore
esse canticū concentū, quanto & organū
musicum perfectius, & temperatius est, &
conciens in arte canendi peritior, non
erit inde difficile cōiectari, quanta sit Ma-
riani huius canticū excellentia. Musica
quidem nihil aliud est, quàm aggregatio
quædam vocū parium, & impariū, qua-
rum quædam sunt acutæ, quædā graues,
aliæ mediæ; in hoc Mariæ cantico inue-
niuntur voces acutæ, atque sublimēs ad-
eō, vt attingant ipsummet Deum: *Magni- Luc. 1.*
ficat anima mea Dominum: adsunt etiā vo-
ces graues ad eō, vt B. Virginem futuram
mox Dei Genitricem, ad humilitatē an-
cillæ deprimerent, & ad ima demitterēt:

Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum ver- Ibid.
būm tuum. voces etiā mediæ hic non
desiderantur, quæ vtramq; extremorum
rationem participant, Maria dicente:
Fecit mihi magna, qui potens est, hæc enim *Ibid.*
magna mediæ quædam fuerunt inter at-
tributa diuina, & perfectiones creaturis
cōmunicatas; non equabant quidem illis
diuinis, & increatis, longe tamen supera-
bant omnes creatas, vnde necesse est me-
diæ quædam fuisse inter illa duo extre-
ma. Hinc Vgo Victor. in prologo super *Hugo T. 1.*

Magnificat excellentiam huius canticū per-
pendens, eleganter dixit: *Quis dubiet Ma-
riam recens de Spiritu sancti in se superuenien-
tis tantā plenitudine, & gratia repletam, non
posuisse paruum aliquid, & quod supra terre-
narum mentium capacitatem non esset, in lau-
dem Saluatoris sui proferre? quod si conli-
deres animam Virginis, quæ organum
fuit*

fuit diuini citharædi, cuius cœlesti Spiritu afflata concinebat, inde non parum comendabile redditur eius canticum; erat enim organum temperatissimum, cum nulla in ea non solum dominaretur, sed neque pullularet rebellio, aut discordia carnis aduersus spiritum. Instrumenta quidem mœlica sæpe ob subintrantem puluerem rauescunt, aut suauitatem amittunt, in Marianum autem organum, nec minimus peccati venialis puluisculus vniquam subintravit, vt sacrum Cœc. Trid. diffiniuit, vnde suauis sua melodia non potuit vniquam carere. Quid quod tympanistrizia nostra canendi arte primas inter omnes tulit, non secus, ac philomela inter omnes aues, vnde quæ Ouidius de ista egregia carmina cecinit, potiori iure, multoque congruentius in cœlestem hanc conueniunt philomelam:

Philomela. Tu Philomela potes vocum discrimina mille

*Mille valet varios ritû referre modos
Nam quamuis aliæ volucres modulamina tentent*

Nulla potest modulor equinalere tuos.

Insuper est auium spatijs garrire diurnis,

Tu cantare simul nocte dieq; potes,

Sancta tamen Domino de promissis munera laudis.

Sed quas præclaras quæso, ac sublimes non concineret Maria laudes, cum id quod fabulosi Poetæ de suis musis venditabant, nimirum, quod ab illis diuino quodam infuso lumine ad poetam illustrabantur, non solum veraciter nostræ contigerit tympanistrizæ, sed multo sublimiori modo, quàm illi fingebant, vt pote quam Spiritus sancti dulcis aura afflabat, ac suauem eius vocem reddebat, adeo vt sponsus illam auscultare desiderans, diceret: *Sonet vox tua in auribus meis.* Hinc Hugo Viet quem paulo ante citauimus hom. in ser. 6 hæc sapienter scēpsit. *Nemo huius cantici verba putet leuiter estimanda, quæ nimirum de tam profunda conceptione prolata sunt, & absque pro-*

funda inuestigatione digne penetrari non possunt; & omne, quod dictum est, ab illa summe veritatis intima luce, cui mens Virginis excellenter inhaerens, emanauit, nec diud quicquam dicere potuit, quæ meditando loquuta non est.

Ultimo excellentiam huius cantici colligere licet ex magno honore, quem Ecclesia Catholica Romana à Spiritu sancto edocta, ei defert, qui ad eò singularis est, vt nullum diem præterlabi sinat, in quo illud in templis non resonet, & ab omnibus Ecclesiasticis in Canonicis, & vespertinis horis non recitetur: cuius sanè non immemor Beda dixit: *Optimum, ac saluberrimum in S. Ecclesia mos inoleuit, vt hymnus B. Mariæ, quotidie cum psalmodia vespertine laudis ab omnibus canatur, quatenus ex hoc animos fidelium, & frequentior Dominice incarnationis memoria ad effectum deuotionis, & præcogitata sæpius exempla Gentricis illius in virtutum soliditate confirmet.* quod si canticum, *Benedictus*, quotidie in laudibus recitat Ecclesia Catholica, id etiam in laudem Virginis cedit, quæ visitationis suæ mirabili virtute Zachariæ mentem illuminauit, vt propheticum illud vaticinium modularetur.

Ad extremum illud forsitan quispiam circa hoc canticum nosse desiderabit, an soluta oratione, an vero debita carminis mensuræ habita ratione B. Virgo illud composuerit, quidam Doctores hæsitâr, mihi tamen coniunctum magis cum ratione videtur carmine, & metri ratione illud cecinisse: nã si Maria soror Moysis, Debbora, Iudith, Esther, & Anna, quæ Mariæ typum gerebant, carmine cantica sua cantarût, non est negandum, quod, qui non solum has insignes feminas, sed & pastores carmina ad diuinas laudes canendas conficere docuit, excellentius B. Virginem, dum in thalamo eius delitesceret, eodem genere canendi erudiuerit, maxime cum id partim ad excellentiam, & venustatem cantici pertineret. vnde D. Aug. B. Virginē tympanistriziam vocauit:

Ecce 2 Audite

Beda hom. de visit.

Audite quomodo tympanistria nostra cantaverit ait enim: Magnificat anima mea Dominum.
D. Aug. ser. num: immo Rutilius Benzonius Episcopus de S. qui est Lauretanus affirmat, tanta fuisse cantum cum hoc metri diversitate cumulatum, Rutil. Benz. ut omnium canticorum, & psalmodum li. 1. sup. Magnificat. c. 2. compendium quoddam B. Virgo in lucem ediderit. Cui sit honor, & gloria in saecula saeculorum. Amen.

HOMILIA X.

Singula haec verba: Magnificat anima mea Dominum: secundum literalem, & mysticum sensum pulchre explicantur.

VM beata Elisabeth Spiritus sancti aura afflata, & ex eius imperio (ut praecognovit Deipara) multis praeconiis illam cumulasset, beata Virgo pro singulari sua humilitate nihil prorsus de auditis laudibus sibi arrogans, in Deum tamquam in bonorum omnium auctorem bona omnia sibi ab eo collata reulit, suaui modulans concentu: *Magnificat anima mea Dominum*, ubi impletam intueor sententiam illam, sapientis ore prolatam: *Quomodo probatur in confatorio argentum; & in fornace aurum: sic probatur homo in ore laudantis.* Familiaris quidem est ijs, qui humilitatis virtute praediti sunt, quando laudari se sentiunt, laudum causam subtrahere, aut propriam occultando excellentiam, si possunt, aut in Deum, quae in se sunt laude digna, referendo, si illud primum facere nequeunt. Magna profecto encomia à B. Elisabeth audierat sacra Virgo, quorum causas occultare nec suum erat, nec debebat. non quidem suum, quia illa Spiritu sancto repleta loquebatur; neque etiam debebat, quia quae ad fidei testimonium, & Dei gloriam confirmandam spectant, quando temporis occasio, & personarum ratio postulat, silentio non sunt inuoluenda, et-

Luc. 1.

Prou. 27.

iam si ad laudem propriam faciât, dummodo propria gloria non quaratur. unde sicut, cum magnorum principum nuptiae celebrantur, varia solent poetica cantica seu epithalamia intonari, ita in celebratione nuptiarum Verbi divini cum natura humana, de quibus apud Matthaeum dicitur, quod aeternus Pater fecit nuptias. *Florio suo*, affuit divina tympanistria Maria sacrâ illud poema: *Magnificat anima mea*, concinens in laudem divini Sponsi, de quo David: *Tanquam sponsus procedens de thalamo suo*: quae sanè melius, quam David tunc viturpare de se posset illud Psalmi: *Immisit in os meum canticum novum, carmen Deo nostro*. Sed ut iam expositionem aggrederemur, illud mirabile certe est, quod cum Deus nec augmentum, aut decrementum recipere possit, Deipara nihilominus asserit se illum magnificare: Ecclesiasticus quidem dixit: *Non est minuire, neque adijcere, nec est invenire magnalia Dei*: & paulò inferius subiunxit: *Quis magnificavit Deum, sicut est ab initio*: quasi dicat: Nemo: etenim cum Deus sit infinitus, & infinito nihil sit maius, neque illi possit fieri additio, ut docuit Philosophus, consequens videtur non posse Deum magnificari. Nodum hunc facile solvemus, si varias significationes, variotq; modos Deum magnificandi tradiderimus. *D. Augustinus* veritas haec Virginis verba inquit: *Sed sciendum nobis est duobus modis dici, magnificari, id est, aut magnum facere, aut magnum adorare, magnum admirari*: quibus aperte docet, Deum non magnificari, quia aliquod in se magnitudinis incrementum suscipiat, sed quia illum magnum esse praedicamus, consentit eidem expositioni Eusebius Emisenus hom. ser. 6. dicens: *Dominum magnificat, quia Domini magnificentiam praedicat*. ad stipulatur eidem Theophil. in ca. 1. Lucæ, dum ait: *Virgo certior reddita de fructu conceptu, glorificat Deum, illi miraculum tribuens, non sibi ipsi*. Cancellarius etiâ Parisien. eandem sequutus expositionem inquit: *Hæstas non intelligens scripturas, quemadmodum Dominus à creatura magni-*

Dei. 1. 6. 4. T. Alu. Theop. 1. 1. L. Eul. 1. 1.

Eccl. 1.

Arist. 1. 1. 1. 1.

D. Aug. 1. 1. 1. 1.

Homil. 1. 1. 1. 1.

Ger. 1. 1. 1. 1.

Magnif. 1. 1. 1. 1.